

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับอนาคตของประเทศชาติ เพราะเป็นการศึกษาสำหรับปวงชน เป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อารยประเทศทั่วโลกต่างถือ เป็นหน้าที่ที่รัฐพึงจัดให้กับประชาชนทุกคน หากการศึกษาในระดับนี้จัดได้อย่างถูกต้อง ก็เป็นที่แน่ใจได้ว่า การศึกษาขั้นสูงขึ้นไปก็จะดีด้วย ประเทศชาติก็จะเจริญก้าวหน้ามีความมั่นคงตามไปด้วย เพราะการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานให้คงสภาพอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และรัฐบาลทุกสมัยต่างถือเป็นการกิจ ได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาภาคบังคับ มีการดำเนินการร่วมกันทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รับภาระประมาณร้อยละ 90 ของปริมาณเด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 10 นั้น เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นทั้งของรัฐและเอกชน จึงสรุปได้ว่าการศึกษาภาคบังคับส่วนใหญ่ อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นอกจากภารกิจดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในการดำเนินงานเตรียมความพร้อม ให้แก่เด็กวัยก่อนเกณฑ์ภาคบังคับ และจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของชุมชนและให้ความเสมอภาคในการได้รับบริการทางการศึกษาจากรัฐอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535)

การจัดการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีการแบ่งระดับการบริหารงานออกไปถึงระดับจังหวัด อำเภอ กลุ่มโรงเรียน และ โรงเรียน เพื่อจัดการกิจที่ได้รับมอบหมายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2523) กล่าวคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานบริหารระดับกรม จังหวัดมีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอมีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหน่วยงานบริหารการศึกษา มีอำนาจหน้าที่จัดการประถมศึกษา ในอำเภอและโรงเรียนประถมศึกษา มีผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้บังคับบัญชา จัดการศึกษาและควบคุมดูแลโดยทั่วไป รับผิดชอบการปฏิบัติการ ขึ้นตรงต่อหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตามลำดับ

การพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจากสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติตลอดแผน พบว่า การดำเนินงานส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดข้อมูลการดำเนินงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ด้านปริมาณนักเรียนที่เข้าเรียน และศึกษาจบตามหลักสูตร ด้านคุณภาพซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ด้านประเมินผลการบริหารและสนับสนุนงานวิชาการ ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการจัดสวัสดิการ การให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) สรุปภาพรวมผลการดำเนินงานด้านปริมาณและคุณภาพได้แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ด้านปริมาณและด้านคุณภาพ

ที่	รายการ	เป้าหมาย ร้อยละ	ผลการดำเนินการ ร้อยละ
ก. ด้านปริมาณ			
1.	การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน	100	97.50
2.	อัตราการคงอยู่	99	98.98
ข. ด้านคุณภาพ			
1.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
1.1	ทักษะ		
	- ภาษาไทย	50	66.29
	- คณิตศาสตร์	50	43.12
1.2	สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	70	60.39
1.3	การงานและพื้นฐานอาชีพ	70	71.04
1.4	สร้างเสริมลักษณะนิสัย	ระดับเฉลี่ย	ระดับเฉลี่ย
	- ภาควิชาการรู้ลึก	2.6	2.94 (คะแนนเต็ม 4)
	- ภาควิชาการรู้ลึก	1.6	2.37 (คะแนนเต็ม 3)
	- ภาควิชาการรู้ลึก	1.6	2.49 (คะแนนเต็ม 3)
2.	อัตราการเข้าชั้น	ไม่เกิน 2	3.25
3.	มีสุขภาพอนามัยตามเกณฑ์มาตรฐาน	90	84.48

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535)

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ด้านปริมาณมีรายการการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน อัตราการคงอยู่ ด้านคุณภาพมีรายการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต อัตราการตกชั้น และสุขภาพอนามัยตามเกณฑ์มาตรฐานที่ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้

ผลการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากด้านปริมาณและด้านคุณภาพ พอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

ด้านบริหารและด้านสนับสนุนวิชาการ ประสิทธิภาพการบริหารและสนับสนุนของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนหนึ่ง ยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

จากการประเมินผลพบว่า การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน การจัดระบบการนิเทศและการพัฒนาวิชาการ การจัดบริการด้านสวัสดิการ การสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการตรวจติดตามประเมินผล ของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

ด้านการพัฒนาบุคลากร จากการประเมินผล พบว่า บุคลากรทุกระดับไม่ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะบุคลากรระดับโรงเรียน อำเภอและจังหวัดได้รับการพัฒนาเพียงร้อยละ 67.66 ในระดับโรงเรียนและร้อยละ 50 ในระดับอำเภอและจังหวัดเท่านั้น

ด้านการจัดสวัสดิการและการให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ยังทำได้ไม่ทั่วถึง ที่พักอาศัย และยานพาหนะในการเดินทางไปปฏิบัติงาน ยังจัดให้กับบุคลากรไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งบุคลากรส่วนหนึ่งซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัยชายแดนและในท้องที่ทุรกันดารยังมีปัญหาด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงมีนโยบายสำคัญประการหนึ่ง คือ การเร่งพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาอย่างเต็มระบบกระบวนการ ด้วยการให้ความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาควบคู่กับกระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนซึ่งทั้ง 3 กระบวนการดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน

การที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการพัฒนากระบวนการบริหารและกระบวนการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวคิดในการที่จะประสานกระบวนการบริหาร และกระบวนการนิเทศการศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดังกล่าว เรียกว่า "การนิเทศ กำกับ ดูแล" ซึ่งหมายถึงกระบวนการทำงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารและศึกษานิเทศก์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดความมั่นใจในการทำงาน สามารถแก้ไขปัญหาปรับปรุงการทำงานตามภารกิจและหน้าที่รับผิดชอบได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี, 2534)

เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน่วยงานในหลายระดับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับโรงเรียน ซึ่งแต่ละระดับก็มีหน้าที่แตกต่างกันทั้งในรายละเอียดและหลักการในแง่ของผู้นิเทศ กำกับ ดูแล และผู้รับการนิเทศ กำกับ ดูแล ก็มีตั้งแต่ระดับชาติ ถึงระดับโรงเรียนเช่นกัน จึงเกิดปัญหาในการนิเทศและการกำกับดูแลขึ้น ดังที่ สมยศ มีเทศ (2534) ได้สรุปปัญหาไว้ดังนี้

1. ใครคือผู้มีหน้าที่ในการนิเทศ กำกับ ดูแล และใครเป็นผู้รับการนิเทศ กำกับ ดูแล
2. ในการนิเทศ กำกับ ดูแลนั้น ใครจะนิเทศ กำกับ ดูแลในเรื่องอะไรบ้าง
3. จะรู้ได้อย่างไรว่าเรื่องทีมนิเทศ กำกับ ดูแล นั้นมีผลเป็นที่น่าพอใจหรือไม่
4. ผู้นิเทศจะใช้อะไรเป็นเครื่องวัดว่า ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานได้เป็นที่น่าพอใจหรือไม่
5. ผู้นิเทศได้นำผลจากการวัดสภาพของงาน ของผู้รับการนิเทศมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพของความก้าวหน้าหรือสภาพของปัญหาหรือไม่
6. ผู้นิเทศได้รายงานผลการนิเทศให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ แก่ไข หรือขยายผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศหรือไม่
7. ผู้รับรายงานได้นำผลการนิเทศไปใช้เพื่อการแก้ไข หรือพัฒนางานหรือไม่

จากการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษาพบว่า การนิเทศการศึกษายังไม่สามารถช่วยส่งผลต่อการจัดการศึกษา ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ทั้งหมด ซึ่งจากการประเมินผล พบว่ามีสาเหตุเนื่องมาจากการนิเทศของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ยังทำไม่ได้ตามเป้าหมาย ไม่เป็นไปตามระบบ ขาดเทคนิคและเครื่องมือนิเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ยังไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535)

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการนิเทศ กำกับ ดูแลแล้วสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ยังได้พบว่า

1. กระบวนการนิเทศ กำกับ ดูแล ยังไม่เป็นระบบที่ครบวงจร
2. ผู้บริหารการศึกษายังให้ความสนใจงานวิชาการไม่เพียงพอและการกำหนดบทบาทด้านนี้ยังไม่ชัดเจน
3. บทบาทของผู้มีหน้าที่นิเทศการศึกษาระดับต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ครู และนักเรียน
4. จำเป็นต้องพัฒนาเทคนิค และวิธีการนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
5. มีความจำเป็นต้องเร่งคุณภาพการศึกษา

ด้วยเหตุผลความจำเป็นและปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดนโยบายที่จะสนับสนุนปัจจัยให้เพียงพอแก่การศึกษา ของหน่วยงานทุกระดับ พัฒนาระบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ นำวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการนิเทศ เน้นการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นพิเศษ ส่งเสริมให้มีการนิเทศทางไกล พัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนกำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ ทำการนิเทศการศึกษาร่วมกันอย่างเป็นระบบครบกระบวนการ ประสานสัมพันธ์ด้วยการนิเทศ ตามมาตรการเกณฑ์ขั้นต่ำ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จากมาตรการดังกล่าว การนิเทศ กำกับ ดูแล เป็นภารกิจที่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ระดับต่าง ๆ จะกระทำร่วมกันตั้งแต่ระดับชาติ โดยเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการ

ประถมศึกษาแห่งชาติ ระดับจังหวัดโดยผู้อำนวยการการศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษาจังหวัด ระดับอำเภอและกิ่งอำเภอโดยหัวหน้าการศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษาอำเภอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534)

กล่าวโดยสรุปแล้ว กรณีการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ บุคลากรที่ทำหน้าที่นี้เทศ กำกับ ดูแล ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการการศึกษาจังหวัด หัวหน้าการศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ประธานกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนผู้บริหารงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษาจังหวัด ศึกษานิเทศก์สำนักงานการศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ครูหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และครูหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรทั้ง 2 ฝ่ายดังกล่าว เมื่อทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ กำกับ ดูแล เรียงรวมกันว่า ผู้นิเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , 2535)

ดังนั้น ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์จึงต้องดำเนินการนิเทศ ควบคุม กำกับ และประเมินผลควบคู่กันไป เพื่อให้ประสานสอดคล้องและสนับสนุนกันทั้งสายผู้บริหารและสายผู้ปฏิบัติงานวิชาการให้เป็นระบบครบขั้นตอน ทำงานประสานกันเป็นทีมต่อเนื่องกันทุกระดับ

จากเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมา สมาน แสงมะลิ(2535) ได้ให้แง่คิดว่าผู้บริหารโดยเฉพาะตำแหน่งหัวหน้าการศึกษาอำเภอ ตามกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้บังคับบัญชาครูในอำเภอ จึงต้องเป็นผู้ที่รับบทบาทหน้าที่ของตน รู้จักการบริหาร รู้จักการปกครองคน ช่วยเหลือสนับสนุนดูแลโรงเรียน การศึกษาของอำเภอ จึงจะเป็นไปด้วยดี ขณะเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535) มีข้อคิดเสริมว่า หัวหน้าการศึกษาอำเภอทำงานใกล้ชิดกับโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง และสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี (2535) รายงานว่า คุณภาพการศึกษาที่ต้องการขึ้นอยู่กับเอาใจใส่และการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน และเกณฑ์ขั้นต่ำในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการศึกษาอำเภอ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนด กล่าวคือ สำนักงานการศึกษาอำเภอ นิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน อย่างน้อยกลุ่มโรงเรียนละ 10 ครั้งต่อปี ติดตามผลการจัด

การศึกษาของโรงเรียนอย่างน้อยโรงเรียนละ 6 ครั้งต่อปี รวมทั้งจัดควบคุม กำกับ ให้โรงเรียนนิเทศภายในอย่างน้อยห้องเรียนละ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์ หรือในการติดตามผล ประเมินผลสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะประเมินค่าเฉลี่ยจำนวนครั้ง ของการนิเทศของผู้ให้การนิเทศทุกระดับ สอบถามการ ดำเนินงานนิเทศการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนให้ความสนใจต่อการ ประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารการศึกษากับผู้ปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา อันได้แก่ ศึกษา นิเทศก์ตามระบบการนิเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอก และ โรงเรียน

ในการปฏิบัติงานนิเทศนั้น งานจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ต้องได้รับความ ร่วมมือช่วยเหลือจากหลายฝ่ายเป็นต้นว่า ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ ผู้เกี่ยวข้องกับการ การนิเทศและเนื่องจากผู้บริหารการประถมศึกษาอำเภอ จะปฏิบัติงานในฐานะทั้งผู้ บริหารการศึกษาและผู้นิเทศการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนในโรงเรียนบรรลุ ผลตามเป้าหมายได้นั้น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จะต้องศึกษาและรู้จักสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามความสนใจของ ผู้รับการนิเทศ และสอดคล้องกับระเบียบแนวปฏิบัติตามที่กระทรวงกำหนด

ผู้วิจัย ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ที่เกี่ยวข้อง กับงานนี้ จึงมีความสนใจต้องการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศ การศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 9 เพื่อจะได้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษา ศึกษา นิเทศก์ อำเภอ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา อันจะส่งผลให้การเร่งรัดคุณภาพ การศึกษาเป็นไปตามนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ ประกอบกับเท่าที่ศึกษา ยังไม่มีการวิจัยที่ชัดเจนตรงประเด็น และผลที่ได้ จะทำให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของครู และบุคลากรทาง การศึกษา ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 9

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 9

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ซึ่งประกอบด้วยการนิเทศการศึกษาตามหน้าที่ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ ประกอบด้วยงานนิเทศการศึกษาทั้ง 7 ด้านได้แก่

1. ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
2. ด้านการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา
3. ด้านการพัฒนาการนิเทศและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน
4. ด้านการบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. ด้านการบริหารโครงการและปฏิบัติงานโครงการ
6. ด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา
7. ด้านการประสานงานและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

1.3.2 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 9 ซึ่งครอบคลุม 6 จังหวัดคือ อุดรธานี ขอนแก่น สกลนคร หนองคาย เลยและหนองบัวลำภู

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เป็นแนวทางสำหรับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษาวิเคราะห์อำเภอ ในเขตการศึกษา 9 ที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการทำงานของตนให้บังเกิดประสิทธิภาพในการทำงานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

1.4.2 เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าวิจัย สำหรับผู้สนใจในโอกาสต่อไป

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สภาพปัจจุบัน หมายถึง พฤติกรรมการกระทำ ในสภาพที่เป็นจริงที่กำลังดำเนินการ ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ต้องการกับสิ่งที่ป็นจริงในปัจจุบัน ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ยังปรารถนาหรือสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้ ทั้งนี้ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

1.5.2 การนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง พฤติกรรมการกระทำจริงของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามขอบข่ายงานการนิเทศการศึกษา ของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ แบ่งเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
2. ด้านการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา
3. ด้านการพัฒนาการนิเทศการศึกษาและส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน
4. ด้านการบริการทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. ด้านการบริหารโครงการและปฏิบัติงานโครงการ
6. ด้านนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษา
7. ด้านการประสานงาน และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

1.5.3 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 9

1.5.4 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 9

1.5.5 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู สายงานการสอนที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 9

1.5.6 เขตการศึกษา 9 หมายถึง เขตการศึกษาที่แบ่งเป็นเขตปฏิบัติการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ รวม 6 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น สกลนคร หนองคาย เลยและหนองบัวลำภู

1.6 คำย่อที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความสะดวกในการเขียนข้อความ ผู้วิจัยจึงได้ให้คำย่อในการวิจัย
ดังนี้

สพช.	หมายถึง	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
สปจ.	หมายถึง	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สปอ./ก	หมายถึง	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
หน.ปอ./ก.	หมายถึง	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ผช.หน.ปอ./ก.	หมายถึง	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ศน.สปอ./ก.	หมายถึง	ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ /กิ่งอำเภอ
ผอ.ปจ.	หมายถึง	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด